

Поглиблений аналіз змісту тексту при науковому реферуванні документів

Жанна Мина ¹, Наталія Гродзевич ², Світлана Війтович ³

1. Кафедра соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Національний університет “Львівська політехніка”, УКРАЇНА, м.Львів, вул.С.Бандери, 12,

E-mail: 1. Zhanna.Shijaniuk@gmail.com, 2. natalia.grodzevich96@gmail.com

3. svitlan.hordon@gmail.com

Abstract – Analyzed the most complex and important stage summarization - depth study of the source text and extracting that not significant information or not those that is not a major semantic characteristics document.

Ключові слова – реферування, аналітико-синтетичне опрацювання інформації, процес реферування, реферативний аналіз, первинний документ, методи, документна інформація, інформаційне повідомлення.

Тема реферування документів на сьогодні є вкрай актуальною, адже потужність документно-інформаційного потоку постійно зростає, при цьому багато інформації «старіє», деяка надзвичайно, деяка порівняно швидко. Багато потрібної інформації розпорошується по різних виданнях, є небезпека «осідання» інформації і її невчасної доставки до споживача. Для того, щоб споживачу надати якісний реферативний продукт, потрібно володіти методикою реферування. Важливою виступає проблема поглибленого аналізу тексту документа.

Процес реферування базується на виконанні певних логічних операцій. Доведено, що однією з основних специфічних особливостей, на яку необхідно зважати у ході складання реферату, є його повна змістова та деяка формальна залежність від первинного документа. У такому розумінні реферат слід розглядати як інформаційну модель реферованого документа. Тобто, реферуванням називається і сам процес інформаційної діяльності, і логічний метод досягнення поставленої мети [2; 6].

Поглибленому аналізу тексту першоджерела передую виявлення формальних ознак документа та ознайомлення з заголовком, довідковим апаратом. Визначається вид майбутнього реферату, враховується категорія користувачів інформації, яким адресовано реферат. Документ перечитується декілька разів в цілому[3]. При необхідності уточнюються окремі фрагменти. Складається приблизний план тексту реферату. Для перевірки того чи не пропущено якийсь важливий аспект, референт на чернетці робить перелік ключових слів тексту. Якщо якесь ключове слово не відображене в плані існує ймовірність втрати якогось важливого аспекту теми, тому слід на це звернути увагу при подальшому аналізі першоджерела[4].

Далі реферативний аналіз передбачає уважне читання першоджерела. Саме на цьому етапі відбувається найбільш поглиблений аналіз змісту документа. Вилучаються несуттєві відомості, або такі, що не належить до

основних семантичних характеристик документа. Цей етап є найбільш складним і відповідальним, адже тут важливо не пропустити важливої інформації і правильно «відсіяти» другорядні дані. Для цього рекомендується відомості першоджерела поділити на три групи: 1. Обов'язкові відомості: нові ідеї, гіпотези, експериментальні дані, нові методики, оригінальні конструкції механізмів, нові явища і процеси. 2. Фактичні дані, що не є принципово новими, а також відомості про застосування традиційних методів, технологій тощо. 3. Відомості ілюстративного характеру, аргументація, які у рефераті лише називаються, а не аналізуються. Завдяки цьому можна прослідкувати, які саме дані скорочено з первинного тексту.

Наукова стаття, наприклад, є певним дослідженням, у якому автор виводить проблему, актуальність, основні положення, висновки. Тобто текст «розгортається» і складається з певних структурних елементів. Для написання якісної анотації та реферату, потрібно так згорнути інформацію, щоб «не загубити» її важливі складові.

З філософської точки зору «текст «кристалізується» в полі тих смислових компонентів, що передували йому, тому він має своїми референтами інші тексти, до функцій яких входить інтерпретація» [1].

Таким, чином, реферування є найтипівішим процесом інформаційного аналізу, який пов'язаний перш за все з вивченням і обробкою документів з метою вилучення із них найнеобхідніших відомостей та їх узагальнення. Такий аналіз є досить складний логічний процес, елементами якого завжди є відбір і опис, оцінка, систематизація та узагальнення інформації. При аналітико-синтетичному опрацюванні текстів, потрібно перш за все усвідомлювати, що текст – це певний мікросвіт. Певний текст є частиною або завершеною працею, у якій так чи інакше відображається світогляд, ставлення до проблем, інтерпретація і тому подібне автора.

Література

1. Гатальська С.М. Філософія культури [Електронний ресурс] / С.М.Гатальська . – Режим доступу: <http://wvstudents.com.ua/glavu/95947-7-filosofya-kulturi>; 2. Комова М.В. Типологія документів як системотвірна категорія / М.В.Комова // Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». – №4. – Запоріжжя, 2011. – С.11-15; 3. Мина Ж.В. Реферування наукової літератури: проблеми та перспективи / Ж.В.Мина // Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». – №3. – Запоріжжя, 2012. – С.129-134 (Серія «Соціальні комунікації»); 4. Мина Ж. Формальні текстові ознаки в структурі наукових реферативних документів / Ж.Мина, Т.Білуцак, І.Каменська // Матеріали 4-ї Міжнародної наукової конференції ІКС «Інформація, комунікація, суспільство 2015». – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. – С.208-209; 5. Мина Ж. Загальнодержавна реферативна база даних «Україніка нова» як інтеграційна основа наукової інфосфери / Ж.Мина, Бубняк Ю., Цимбалко Х. // Матеріали 4-ї Міжнародної наукової конференції ІКС «Інформація, комунікація, суспільство 2015». – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. – С.210-211; 6. Сорока М.Б. Національна система реферування української наукової літератури / НАН України. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – К.: НБУВ, 2002. – 209 с.